

SZÖVEG –
KÓLNEI LÍVIA

SOROZAT –
LÉTKÉRDÉS

ÜKAPÁM MIGRÁNS VOLT

Egyik anyai ükapám valamikor a XIX. század derekán szökött Morvaországból Magyarországra, állítólag a katonai kényszerbesorozás elől. Más vagyona nem volt, mint a lova. Pásztón, a Csillag téren megállt patkoltatni. Ment volna tovább, de – a családi legendárium szerint – meglátta leendő ükanyámat, és Pásztón maradt. Fia, a dédapám már a mezőváros egyik tekintélyes polgára lett: építési vállalkozó és az önkéntes tűzoltóegylet elnöke.

◆ A migráció szinte valamennyi közép-európai család történetében ismert jelenség. Lehet, hogy nem földrészeket átívelő távolságokban zajlott, mégis az otthon elhagyásának és az új otthon felépítésének traumájával nehezített élmény. Szintén mindannyiunk közös családi emléke, hogy felmenőink szenvedésekkel és nélkülözésekkel élték át a 20. század háborúit – akik túléltek. Ha működik a családi történetek átörökítése, akkor nemcsak a szenvedés emlékeit, hanem az irgalomról – vagy éppen irgalmatlanságról – szóló beszámolókat is megkapja minden ma élő ember.

Az irgalmasság a hétköznapi gyakorlatban azt jelenti, hogy nemcsak a magam jólétével foglalkozom, hanem észreveszem a másik ember szükségleteit és vágyait is, és segítek enyhíteni. Nemcsak magamnak „kaparok” vagyont, elismerést – hanem segítek másoknak is javakhoz és elismeréshez jutni.

A Biblia az irgalmasság gyakorlati, testi cselekedeteit sorolja fel mint az üdvösségre jutás feltételeit: ételt adni az éhezőknek, italt adni a szomjazóknak, ruhát adni a szegényeknek, szállást adni az utazóknak, a beteget meglátogatni, a fogságban lévőket meglátogatni – és később, az egyház gyakorlatában ez kiegészült a halottak eltemetésének kötelességével. Az irgalmasságnak vannak fokozatai. Az első fokozat lehet az, hogy nem gáncsolom el a futót. A második fokozat, hogy biztatom. A harmadik fokozat, amikor tettekkel is hozzájárulok ahhoz, hogy mielőbb célba érjen: például vizet adok neki, hogy enyhítse a szomját, vagy megszüntetem az útjába kerülő akadályokat, „besegítem” őt a célba. Irgalmasságnak nevezzük gyakran a megbocsátást, megkegyelmezést is: a haragosnak, az ártó szomszédnak, a féltékeny kollégának, az irigy rokonnak. Nem gyűlölöm, nem neheztelek rá, nem követelek kárpótlást tőle, nem ítélem el: irgalmat gyakorlok vele. Ettől nekem könnyebb lesz a lelkem, mint neki.

Az irgalmasság ingyenes. Ha viszonzást vagy fizetséget várunk érte, az már nem valódi irgalmasság. Ugyanakkor mégis számíthatunk valamiféle viszonzásra a hosszú évszázadok élettapasztalatán nyugvó bibliai bölcsesség szerint: „*Boldogok az irgalmasok, mert majd irgalmasságot nyerne.*” Hol? Mikor? Nyilván akkor, amikor a legnagyobb szükségünk lesz rá.

Amerikai katona egy tengerből mentett indonéz menekült kisfiúval.
A USS Rushmore 2015. június 11-én menekültek százait mentette ki a tengerből Kalimantan és Sulawesi szigetek között.

Az irgalmasságnak vannak határai. Gyakorlásával nem tehetem ki nagy veszélynek azokat, akikért a legnagyobb felelősséggel tartozom, és magamat sem. Élt a IV. században egy pannóniai születésű római katona, aki később nagy hatású, szent életű szerzetes és püspök lett: Tours-i Szent Márton. Fennmaradt egy legenda arról, hogy kardjával kettévágta köpenyét, és megosztotta egy koldussal. Évszázadokon át így ábrázolták őt a templomok oltárain, falfestményein, példaként az embereknek. „*Miért nem az egész köpenyét adta oda?*” – kapják fel erre a fejüket azok, akik valószínűleg a mandzsettagombjukat se adták még oda senkinek. Márton nemcsak jószívű, hanem okos is volt, és nem akart megfagyni. Így mindketten dideregtek, de mindketten túlélhették az utazásukat. Igen, a józan ész is határt szabhat az irgalomnak, ahogy a szeretetnek is. Vagy lezárhatja az irgalom határait az a másik ember is, akivel az irgalmasságot gyakorlom, ha visszautasítja, vagy ha átver és visszaél vele.

Kép - Profimedia - Red Dot

Migráns ükapám jól járt a pásztói letelepedéssel, és vele is jól járt a helyi közösség. Hamarosan már csak a vezetékneve árulkodott arról, hogy ő és nagy családja egy másik népcsoportból származnak. Leszármazottai között volt néhány kókler, de a többségük dolgos, rendes ember lett. Olyanok, akik alkotnak: házat, gyereket, kultúrát. A ma érkező bevándorlók zömének sokkal nehezebb, és a befogadó közösségre is jóval nagyobb feladat hárul általuk. Messzebből jönnek, és sokkal kegyetlenebb körülmények közül. Ész és mérlegelés nélkül nem engedhetünk be mindenkit a hazánkba, az életterünkbe – de akiket beengedünk, azokhoz teljes irgalmunkkal oda kell fordulnunk, minden segítséget meg kell adnunk nekik, hogy ne a dac, hanem az otthonosság érzése alakulhasson ki a lelkükben. Ha két-három nemzedék múlva már csak a családnévük emlékeztet a gyökereikre, jól végeztük a dolgunkat: olyan vonzó életformát kínáltunk neki, amelyhez érdemes volt hasonlítani. ◆

